
Głos przeciw zmianie? : Kanadyjczycy o VIII Zgromadzeniu Generalnym ICOMOS

Ochrona Zabytków 41/4 (163), 297

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

plarzy zawieźliśmy do Waszyngtonu, aby je rozdać uczestnikom obrad.

Do wygłoszenia został zakwalifikowany wyłącznie referat Edmunda Malachowicza, który jednak nie mógł do Waszyngtonu wyjechać. Andrzej Tomaszewski wygłosił swój referat w sekcji czwartej. Tadeusz Zielniewicz brał udział w obradach sekcji pierwszej, Andrzej Tomaszewski w sekcji czwartej, Olgierd Czerner w sekcji trzeciej, może najliczniej obsadzonej. Zorganizowano to w ten sposób, że w dniach 12–13 października przed południem odbywały się w Waszyngtonie obrady, zaś popołudniu uczestnicy poznawali konkretne dokonania. W ten sposób zwiedzili 12 października Baltimore, m.in. fort Mc Henry'ego (zbud. po 1794 r.) i inne zabytki, zaś 13 października Annapolis. Warto tu zwrócić uwagę na małe osiedle oddalone od centrum Baltimore, Dickeyville, założone w 1772 r. 138 budynków tego osiedla chronionych jest przede wszystkim przez ich mieszkańców i właścicieli. Do Dickeyville na spotkanie z

uczestnikami Zgromadzenia przybył burmistrz Baltimore, któremu – jako gospodarzowi miasta zasłużonego w dziele ratowania zabytków – wręczono ładnie oprawiony egzemplarz Karty Miast Historycznych.

Annapolis, stolica stanu Maryland, założone przed 350 laty, zachowało urok małego miasta. Od wielu lat jest kompleksowo, z dużymi sukcesami, rewaloryzowane i odwiedzane przez licznych turystów. W ogrodach Domu Pracy (wzniesionego w latach 1763–1765) w czasie kolacji przedstawicielowi Annapolis wręczono Kartę Miast Historycznych.

Wśród referatów prezentowanych w trzeciej sekcji były dwa wiążące się z Polską. Jerry A. Dick z Kanady mówił o *Domach nadwiślańskich* (Vistula?) *Mennonitów w Polsce, ZSRR i Ameryce*, zaś Annette Green z Australii o niemieckich osiedlach w Południowej Australii, które jakoby wznosiła tam ludność niemiecka, jakiejś sekty religijnej, przybyłej w XIX w. z obszaru

Śląska. W rozmowie bezpośrednio twierdziła stanowczo, że byli to Niemcy, a nie Polacy.

Na zakończenie warto dodać, że w niedzielę 15 października uczestnicy Zgromadzenia zwiedzili ogród i wnętrze Białego Domu oraz wybrane zespoły Waszyngtonu.

Na otwarciu Zgromadzenia Generalnego wydano wieczorem przyjęcie (fundowane przez Smithsonian Institution) w Muzeum Sztuk i Przemysłu, zaś na zakończenie, po zwiedzeniu Mount Vernon, posiadłości prezydenta Jerzego Waszyngtona, wydano przyjęcie w namiotach na Plantacji Woodlawn.

Doceniając gościnność, z jaką spotkał się w Waszyngtonie, Ministerstwo Kultury i Sztuki za pośrednictwem Polskiego Komitetu Narodowego przekazało zaproszenie do Polski dla Terry B. Morton, przewodniczącej Komitetu Narodowego ICOMOS Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Olgierd Czerner

GŁOS PRZECIW ZMIANIE? KANADYJCZYCY O VIII ZGROMADZENIU GENERALNYM ICOMOS

Niemal równocześnie z ustnymi relacjami o waszyngtońskim Zgromadzeniu Generalnym ICOMOS-u dotarł do nas biuletyn kanadyjski – „Newsletter”, ICOMOS, Canada, English Speaking Committee, vol. VIII, No 2, November 1987. Poza wyrazami uznania dla kanadyjskich kolegów, którzy ósmy już rok wydają swój biuletyn, warto zwrócić uwagę na bogactwo zawartych w biuletynie materiałów i – co najważniejsze – na powagę, a głęboko zaangażowany w meritum spraw ton dyskusji o roli i zadaniach ICOMOS-u. Poza znaczną porcją profesjonalnych informacji, komentarzy i ocen sformułowanych w rzeczowym, zwięzłym stylu opublikowano krótkie wypowiedzi zawierające refleksje o koncepcji pracy ICOMOS-u, o kierunku, w jakim może lub powinien się rozwijać. Różnica poglądów wyraźnie występująca w trakcie obrad waszyngtońskiego gremiumu dobitnie wyraziła się w wynikach głosowania. Jak wiadomo – dziewięć pro-

cent oddanych głosów zdecydowało o objęciu prezydentury, a zatem i utrzymaniu dotychczasowego kierunku działalności organizacji, przez Roberto di Stefano. Kontrkandydatem prezentującym odmienny program działań był kanadyjczyk, Jacques Dalibard znany profesjonalista m.in. ze znakomitego wywiadu, który Derek Linstrum zamieścił w „Monumentum” (nr 2 – 1984). François Leblanc i Herb Stovel członkowie zarządu kanadyjskiego angielskojęzycznego komitetu wyjaśniają, o co rzeczywiście chodziło w Waszyngtonie. W gruncie rzeczy starły się dwie koncepcje programowe: a) organizacji kadrowej, formułującej założenia programowe i doktrynalne i b) organizacji o szerokim gronie uczestników, aktywnie oddziałujących na sferę ochrony i konserwacji zabytków, wchodzącej głęboko w sferę społeczną, dynamicznej. Jak określił F. Leblanc – chodziło o przejście od kontrolowania zmian zachodzących w sferze szeroko pojętego

dziedzictwa kulturowego do kierowania tymi zmianami. O takiej postawie i kanadyjskiej praktyce w tej dziedzinie przekonywająco wypowiadał się we wspomnianym wywiadzie J. Dalibard (m.in. Main Street Programme).

Godzi się także odnotować zdecydowanie krytyczny komentarz F. Leblanca do zatwierdzonej w Waszyngtonie Karty Ochrony Miast Historycznych, której – nie bez racji – zarzuca europocentryzm.

Nie miejsce tu na bardziej szczegółowe referowanie poglądów kolegów kanadyjskich. Zachęcam do lektury całego biuletynu wyrażając przekonanie, że dylemat, który tak wyraźnie wystąpił w trakcie obrad i głosowania waszyngtońskiego, ma charakter generalny. Można sądzić, że Komitet Narodowy ICOMOS w Polsce wypracuje także swoją ocenę zjawiska.

I. k.

PIERWSZY SEZON PRAC POLSKO–EGIPSKIEJ ARCHEOLOGICZNO-KONSERWATORSKIEJ MISJI W ASZMUNEIN

W okresie listopad 1987 r. – luty 1988 r. – Polsko–Egipska Archeologiczno-Konserwatorska Misja prowadziła prace w Aszmuniein w Egipcie. Misja została powołana przez Egipską

Organizację Starożytności oraz Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków, które organizację prac misji oraz jej merytoryczne ukierunkowanie powierzyły Oddziałowi Ba-

dań i Konserwacji PKZ. Jest to czwarta misja w Egipcie prowadzona przez specjalistów z PP PKZ. (Pozostałe pracują w Deir el Bahari, Kairze, Leukaspis). Jej celem jest prowadzenie prac